

Hoe gebruiken we onze tong?

Jakobus 3:1-12

De gelovigen aan wie Jakobus schreef, hadden problemen met het gebruik van de tong; daarom schrijft hij in het derde hoofdstuk van zijn brief uitgebreid hierover. Als Gods Geest hier zoveel aandacht aan besteedt, doen we er goed aan kennis te nemen van wat het Woord van God zegt over het juiste en het verkeerde gebruik van de tong. We kunnen de tong gebruiken op een manier die God behaagt, voor Zijn glorie en zegen voor anderen. Maar gemakkelijk misbruiken we de tong ook, wat de Heilige Geest bedroeft en ons getuigenis schade berokkent. Jakobus 3:1-12 toont drie wezenlijke kenmerken van de tong:

1. De tong als sturende kracht

‘Als wij nu de paarden tomen in de monden doen opdat zij ons gehoorzamen, dan besturen wij ook hun hele lichaam. Zie, ook de schepen, hoewel zij zo groot zijn en door harde winden worden voortgedreven, worden door een zeer klein roer gestuurd waarheen de opzet van de stuurman wil. Zo is ook de tong een klein lid en zij beroemt zich op grote dingen’ (vs.3-5a).

De tong wordt vergeleken met het roer van een schip, en met de toom waarmee een paard wordt bestuurd. Met onze woorden kunnen we mensen op de juiste of de verkeerde manier besturen. Iemand heeft eens gezegd: ‘De tong is een massavernietigingswapen, dat letterlijk en figuurlijk oorlogen in gang zet en alles op haar weg verwoest’. Ik houd mijn hart vast als ik de uitspraken hoor van één van de machtigste politieke leiders van de wereld. Zijn naam hoeven we hier niet te

noemen. Zijn onbezonnen en risicovolle uitspraken zijn inmiddels zo bekend, dat iedereen weet over wie we het hebben. Er is niets nieuws onder de zon. In de dagen van Paulus was het niet anders gesteld met de keizers van Rome. Wat is het antwoord van een christen op dwaze en gevaarlijke politici? Het gebed (zie 1 Tim. 2:1-3).

2. De tong als brandhaard

‘Zie, hoe zo’n klein vuur zo’n groot bos aansteekt. Ook de tong is een vuur, de wereld van de ongerechtigheid. De tong is onder onze leden gesteld als dat wat het hele lichaam bevlekt en de loop van de natuur in vlam zet en door de hel in vlam gezet wordt. Want elke natuur, zowel van wilde dieren als van vogels, van kruipende dieren als van zeedieren, wordt getemd en is getemd door de menselijke natuur, maar de tong kan geen enkel mens temmen’ (vs. 5b-8).

De tong is een klein orgaan, maar hoe groot is de schade die het kan aanrichten. Hitler zette de wereld in brand met zijn opzweepende redevoeringen. Als we zien wat woorden kunnen aanrichten, is het dan niet wijzer om snel te zijn om te horen en traag te zijn om te spreken? (Jak. 1:19). Hoe achteloos gaan we met onze woorden om. Maar een achteloos weggeworpen lucifer kan een heel bos in brand steken. Hoog oplopende ruzies onder gelovigen zijn vaak het gevolg van enkele achteloos uitgesproken woorden. Huwelijken, gezinnen, gemeenten en vriendschappen zijn geruïneerd door de tong.

We doden of verwonden elkaar niet met zwaarden of dolken, wij gebruiken een andersoortig zwaard: de tong. *‘Er zijn er wier gepraat werkt als dolksteken’ (Spr. 12:18a).* Maar dat hoeft gelukkig niet zo te zijn: *‘Maar de tong van de wijzen brengt genezing aan’ (Spr. 12:18b).* Hoe gebruiken we onze tong? *‘Dood en leven zijn in de macht van de tong’ (Spr. 18:21).* Het ontbreekt ons vaak aan kalmte en wijsheid om op de juiste manier op krenkende of onrechtvaardige woorden te reageren. Bij ondervonden onrecht hebben we de neiging in de aanval te gaan, en we vergeten in onze emoties dat de toorn van een man Gods gerechtigheid niet bewerkt (Jak. 1:20). Hoe anders reageerde de Heere Jezus, die ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen: *‘Geen bedrog werd in Zijn mond gevonden, die als Hij uitgescholden werd, niet terugschold, die als Hij leed, niet dreigde, maar Zich overgaf aan Hem die rechtvaardig oordeelt’ (1 Petr. 2:22-23).*

‘Een zacht antwoord keert de grimmigheid af, maar een krenkend woord wekt de toorn op’ (Spr. 15:1). Wijze woorden van Salomo! Een zacht antwoord werkt als

water, dat een beginnend vuur uitdooft. Een krenkend woord is echter als droog hout, dat het vuur doet oplaaieren. We kunnen stellen dat een zacht antwoord tot de vrucht van de Geest behoort, en een krenkend woord tot de werken van het vlees (Gal. 5:19-22). Door wie van de twee laten we ons leiden? En bedenk: Als woorden eenmaal uitgesproken zijn, kunnen we ze niet meer terugnemen.

3. De tong als bron van zegen of van vloek

'(...) maar de tong kan geen enkel mens temmen; zij is een onberekenbaar kwaad, vol dodelijk venijn. Met haar zegenen wij de Heer en Vader, en met haar vervloeken wij de mensen (...); Uit dezelfde mond komt zegen en vloek voort. (...). De bron laat toch niet uit dezelfde opening het zoete en het bittere opwellen?' (Jak. 3:8-11). Een bron geeft niet zoet én bitter water tegelijk. Het is tegenstrijdig en hypocriet om God met onze tong te loven, en tegelijkertijd onze broeder en zuster ermee te vervloeken. Wat welt er uit het hart op, wat zijn de overdenkingen van mijn hart? Het water van Mara (= bitter) was niet te drinken. De Heere wees Mozes een stuk hout aan, dat hij in het bittere water moest werpen. Toen werd het water zoet (Ex. 15:22-25). Het hart van de mens is van nature boos. Het water dat eruit opwelt, is bitter (vgl. Matt. 15:18-20). Wat maakt het water zoet? Jezus Christus, en die gekruisigd (1 Kor. 2:2). Door het geloof in de Heer Jezus, die in mijn plaats is gestorven, ben ik een nieuwe schepping in Hem. God heeft mij een nieuw hart – een nieuwe bron – gegeven. Nu stelt Jakobus de retorische vraag: *'Doet soms een bron uit dezelfde ader zoet en bitter water opwellen?'* Het antwoord is dus: nee.

Maar als we eerlijk zijn, welt er zo nu en dan toch nog bitter water bij ons op. Jakobus zegt dat dit eigenlijk niet kan, en ook niet mag! Hoewel ik een nieuwe schepping ben, heb ik wel degelijk te maken met mijn oude, zondige natuur. Mijn nieuwe natuur kan niet zondigen (1 Joh. 3:9), maar het is heel anders gesteld met mijn oude natuur. Alléén als ik in Christus blijf en mij door Gods Geest laat leiden, welt er uit de bron (mijn hart) zoet water op. David verwoordt dit als volgt: *'Moge de woorden van mijn mond en de overdenking van mijn hart U welgevallig zijn, o Heere, mijn Rots en mijn Verlosser'* (Ps. 19:15).

Tegeltjeswijsheid?

Als we de brief van Jakobus en andere Schriftgedeelten lezen, zien we dat de tong vaak gebruikt wordt voor verkeerde dingen.

En wij allen struikelen dikwijls (Jak. 3:2a). Maar dit is natuurlijk geen excuus om op de oude voet verder te gaan. Als we bedenken hoeveel schade we al berokkend hebben met onze tong, is het de hoogste tijd de tong te temperen en ons in afhankelijkheid van de Heer op te stellen. Voordat we gaan ratelen, doen we er goed aan onze woorden eerst af te wegen in de tegenwoordigheid van God. Hoeveel narigheid kan hiermee niet voorkomen worden? Het kan geen kwaad om iets meer empathie te hebben en aandacht te geven aan de gevoeligheden van de ander als we met hem of haar praten. Jakobus zegt: *'Als iemand in het woord niet struikelt, die is een volmaakt man'* (Jak. 3:2b). Wij zeggen: *'Wij struikelen dikwijls, en niemand is volmaakt'*. Typisch zo'n excuus-uitspraak, waarachter we ons verschuilen. Zulke uitspraken tonen aan hoe weinig we ervan begrijpen. Jakobus gaat hierin niet mee! Hij wil juist dat wij in het woord *niet* struikelen en dat we streven naar volmaaktheid (vgl. Fil. 3:12-16). Heel zijn betoog in deze perikoop is hierop gericht.

'Wie zijn mond en zijn tong bewaakt, bewaart zichzelf voor benauwdheden' (Spr. 21:23). Tegeltjeswijsheid? Ik hoop van niet! Deze wijsheid hoort niet thuis op een tegeltje, maar in uw en mijn hart. Maar het is zeker niet verkeerd om zo'n tegeltje in huis op te hangen, want als we er elke dag aan herinnerd worden hoe gevaarlijk de tong is, kunnen we onszelf en anderen veel leed besparen.

Oude Sporen 2019

